

הכרעת דין וגזר דין

1. הנקבלת הנה תלמידה שנה א' בחוג לחינוך וספרות. במסגרת הקורס "מבוא לתורת הספרות" היה על הנקבלת להגיש עבודה מסכמת בתרגיל. הנקבלת העתיקה את עבודתה של חברתה ללימודים והגישה אותה כשלה.
2. הקובלת טענה כי במעשים אלו עברה הנקבלת עבירה של הונאה בבחינה, עבודת בית, עבודה סמינריונית, עבודת גמר או עבודה אחרת המוטלת על התלמיד בקשר עם לימודיו – עבירה לפי סעיף 29.3 לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח). כמו כן, עברה הנקבלת לטענת הקובלת על עבירה של הפרה של הוראות המתייחסות לבחינה, עבודת בית, עבודה סמינריונית, עבודת גמר או עבודה אחרת המוטלת על התלמיד בקשר עם לימודיו, לרבות הוראות בדבר התנהגות במהלך בחינה בכתב או בעל פה – עבירה לפי סעיף 29.4 לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח).
3. הנקבלת הודתה בעובדות ובאשמה.
4. בין הצדדים התגלתה מחלוקת באשר לעונש הראוי, ביחוד לאור פסק הדין המנחה בעניין הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה שניתן לאחרונה (5-2015, להלן "ההלכה המנחה"). הקבילה ביקשה להטיל על הנקבלת הרחקה של שני סמסטרים בפועל, בטענה כי עונש זה מגלם כבר את ההקלה הראויה בגין נסיבותיה המיוחדות של הנקבלת, הנוגעות בעיקר להיותה כבדת שמיעה. ההגנה, לעומת זאת, ביקשה להמיר את אחד הסמסטרים בעבודות שירות, בטענה כי נסיבותיה המיוחדות של הנקבלת מצדיקות הקלה נוספת זאת.
5. ההלכה המנחה קובעת שנקודת המוצא לענישה בגין מטלה מסכמת בקורס היא 3 סמסטרים, כאשר לערכאה הדיונית יש שיקול דעת רחב להמיר את אחד מהסמסטרים הללו בעבודות שירות, אך גם במקרה כזה תלווה ההרשעה ברישום בגיליון הציונים. בנסיבות מיוחדות ובשים לב לאופי ההונאה והיקפה, ניתן להסתפק בהרחקה של שני סמסטרים באופן שפוטר את הנקבלת מרישום בגיליון הציונים. ההלכה המנחה מדגישה כי: "בהעדר אותן נסיבות משמעותיות ביותר לקולא אין זה ראוי גם שלאחר המרת סמסטר אחד בעבודות שירות, יוותר המורשע בעבירת ההונאה עם סמסטר הרחקה אחד בלבד בפועל. לשון אחר, יש לקבוע במקרה הרגיל (ככלל) שניתן להתבטא כך הרחקה לשלושה סמסטרים כאשר אחד מהם ניתן להמיר לעבודות שירות." (סעיף 22).
6. לעומת זאת, כאשר מדובר ב"מטלה שולית" בקורס, "ניתן יהיה כאמור להסתפק לעיתים קרובות בעונש של שני סמסטרים של הרחקה בפועל" (סעיף 24(א)).
7. במקרה הזה, הנסיבות לקולא היו היותה של הנקבלת כבדת שמיעה, המקבלת ליווי צמוד של חונכת מטעם דיקאנט הסטודנטים. הנקבלת פירטה רבות על הרקע האישי שלה ועל הסיבות לבחירתה ללמוד באוניברסיטת תל אביב. באשר לאירוע עצמו, הנקבלת סיפרה כי בסמוך למועד הגשת אותה עבודה, מסיבות אישיות של החונכת שלה, החונכת לא הייתה זמינה לסייע לנקבלת כפי שסייעה לה עד כה, והמצוקה שנקלעה אליה לדבריה הניעה אותה לעשות

8. את שעשתה (במאמר מוסגר יש לציין כי האופן בו תיארה הנקבלת את אופן העבודה שלה עם החונכת מטריד משהו שכן הנקבלת ציינה שהן כותבות את העבודה ביחד ושבהיעדרה של החונכת "ההשראה נעלמה").

9. לאחר שאלה מפורשת מצד סנגורה, הנקבלת אמרה כי היא מתחרטת, אך קשה היה לי להעריך האם מדובר בחרטה כנה שכן מהמשך דבריה עולה כאילו הבעיה העיקרית במעשיה הוא הניסוח הדומה מדי לעבודת חברתה ממנה קיבלה "השראה" ("החלפנו עבודות, לקחתי את העבודה שלי ושלה, רציתי לקבל השראה, בסיס לכתובת העבודה. שיניתי, רציתי לנסח באופן שונה, ויצאה עבודה שרובה מועתקת").

10. לבסוף, יש לציין כי מצד אחד לא מדובר במטלה מסכמת בקורס כגון מבחן או עבודת סמינר, אך מצד שני גם לא מדובר במטלה שולית, שכן המטלה המדוברת היא המטלה בעלת המשקל הרב מבין המטלות בתרגיל (אם כי לא הנקבלת ולא באי הכוח של הצדדים ידעו לומר מה משקלה המדויק).

11. לאחר שמיעת דברי הנקבלת וטענות הצדדים, השתכנעתי שהעונש הראוי הוא הרחקה של שני סמסטרים בפועל, כפי שביקשה הקבילה. בפרט, השתכנעתי שהנסיבות המקלות של המקרה קיבלו ביטוי מספק בהפחתה משלושה סמסטרים לשניים, כלומר בהסתפקות בעונש המינימום, ובהימנעות מרישום בגיליון הציונים. דומה כי עמדת ההגנה מנביעה את המסקנה כי עצם היותה של הנקבלת כבדת שמיעה מהווה את אותה "נסיבה משמעותית ביותר לקולא" המצדיקה ענישה לפי הסף הנמוך ביותר האפשרי כעת לפי ההלכה המנחה, ועמדה זאת אינני יכול לקבל. זאת ביחוד לאור הנחייתה הכללית של ערכאת הערעור לפיה ההחמרה הננקטת בענישת עבירות צווארון לבן כפי שמופיעה בפסיקת בית המשפט העליון צריכה להביא להחמרה בענישה גם בדין המשמעתי שלנו (סעיף 20).

12. לאור כך אני גוזר על הנקבלת:

- הרחקה בפועל מסמסטר א' וב' תשע"ז.
- פסילת הקורס נשוא הקובלנה.
- הרחקה על תנאי של שני סמסטרים למשך שנתיים מיום חזרתה ללימודים.

1. ניתן ביום _____ בהיעדר הצדדים. יפורסם ללא שם הנקבלת.

ד"ר עמית פונדיק
סגן ממונה על המשמעת